

אמצעי תקשורת החמונים הם חלק מהמערכת המשמשת את הפרט לחשגת מידע על הסביבה. בכל חנוע לשאלות שמוח לתחמו האישי המייד, הפרט תלוי כמעט לחלוטין באמצעי תקשורת ההמונים לקבלת עובדות ולהערכת הלך הרוחות. הוא יגיב כרגיל ללחץ הדעות כפי שיינתן להן פומבי. מחקרים בעתיד יצטרכו לעסוק יותר ויותר בשאלות נון כיצד נובעת שליטתה של דעה מסוימת בנושאים מסוימים או על אנשים מסוימים ממעורבות התקשורת, ואילו גורמים מקומים או מעכבים אותה דעה. האם היא מבוססת על דעותיהם של עיתונאים? האם היא מבוססת על עקרונות מסוימים של מלאכת העיתונאות? ושאל הדוגלים בדעה השלטת תופסים עמדות מפתח במערכת אמצעי התקשורת, עמדות המאפשרות להם לנטרל אפילו קבוצות גדולות של מתנגדים!

אין לבחון את השפעת אמצעי תקשורת ההמונים על דעת הקהל בלי מושג אופרטיבי על היווצרותה של דעת הקהל. ספירלת השתיקה היא תפיסה כזאת והיא מכוונת את השאלות שלהלן: אילו נושאים מצגיגים אמצעי תקשורת ההמונים כדעת הקהל (תפקידו קביעת סדר-היום) ואילו מהם מוצגים כנושאים בווערים? אילו אנשים וטיועונים זוכים ליוקרה מיוחדת, במיוחד ליוקרה של הסיכוי לשלוט בעתיד? באיזו מידה קיימת אחריות בהצגת הנושאים הללו, או בהצגת דחיפותם וסיכוייהם לעתיד?

זה זמן רב מתנהל דיון מדעי בשאלה אם אמצעי התקשורת חוזים את דעת הקהל או משקפים אותה — אם הם משמשים מראה לדעת הקהל או שמה מעצבים אותה. על פי המגנטן החברתי הפסיכולוגי שכונה כאן "ספירלת השתיקה", יש לראות את אמצעי תקשורת ההמונים כיוצרי דעת הקהל. הם מספקים את הלחץ הסביבתי שאנשים מגיבים אליו בלהט, בהסכמה או בשתיקה.

- 1 Allport, Floyd H. "Toward a Science of Public Opinion." *Public Opinion Quarterly* 1, 1937, pp. 7-23.
- 2 Asch, Solomon E. "Effects of Group Pressure upon the Modification and Distortion of Judgments." In H. Guetzkow (Ed.) *Groups, Leadership, and Men*. Pittsburgh: Carnegie Press, 1951. Reprinted in Dorwin Cartwright and Alvin Zander (Eds.) *Group Dynamics, Research and Theory*. Evanston, Ill.: Row Peterson, 1953, pp. 151-62.
- 3 Bogart, Leo. *Silent Politics: Polls and the Awareness of Public Opinion*. New York: Wiley-Interscience, 1972.
- 4 Bryce, James. *The American Commonwealth*. New York, 1924, Vols. 1 and 2.
- 5 Hofstätter, Peter R. *Die Psychologie der öffentlichen Meinung*. Wein: Wilhelm Braumüller, 1949.
- 6 Milgram, Stanley. "Nationality and Conformity." *Scientific American* 205:6, December 1961, pp. 45-51.
- 7 Schmidtschen, Gerhard. "Die befragte Nation." *Über den Einfluss der Meinungsforschung auf die Politik*. Freiburg: Rombach, 1959. Revised pocket edition. Frankfurt, Hamburg: Fischer Bücherei Band 689, 1965.
- 8 Tocqueville, Alexis. *L'ancien Régime et la Révolution*. Paris, Michel Lévy Frères, 1856.
- 9 Tönnies, Ferdinand. *Kritik der öffentlichen Meinung*. Berlin: Julius Springer, 1922.

טבלה 4
השקפה לגבי חרוב בחווה בשאלת החכרה בדר"ר, ינואר 1971
השאלה: "האם אתה סבור שרוב תושבי הרפובליקה הפדרלית תומכים בהכרה בדר"ר או מתנגדים לה?"

תומכי ההכרה בדר"ר
 מתנגדי ההכרה בדר"ר
 N=847
 %

הרוב בעד	49	8
הרוב נגד	19	57
בעד חצי-חצי	22	19
אי אפשר לקבוע	10	16
---	---	---
100	100	100

טבלה 5
השקפה לגבי חרוב בעת"ז בשאלת החכרה בדר"ר, ינואר 1971
השאלה: "מה לדעתך יהיה המצב בעת"ז, כיצד יראו אנשים את המצב בעוד שנה? האם, לדעתך, יזרז או פחות אנשים יתמכו בהכרה בדר"ר כמדינה גרמנית שנייה, לשומת היתום?"

תומכי ההכרה בדר"ר
 מתנגדי ההכרה בדר"ר
 N=884
 %

השקפה בהכרה תגדל	70	23
התנגדות להכרה תגדל	3	29
אי אפשר לדעת	27	48
---	---	---
100	100	100

שתי דוגמאות לסדרת מבחנים זו משנות את השערת השתיקה. בשני נושאים היו דווקא הסיעות המפסידות (קבוצות מיעוט של בין 17 ל-25 אחוזים לעומת קבוצות רוב של 53 עד 61 אחוזים) מוכנות להיחשף לפחות כמו הרוב, אם לא יותר. אלה היו קבוצות המיעוט שהתנגדו להסכמים עם מוסקבה ועם ורשה ותמכו במוליטיקאי השמרן פרנץ יוזף שטראוס. ממצאים אלה עולה כי לאחר מאבק ממושך עשויה סיעת מיעוט להצטמצם לרעיון הקשה של אנשים שאינם מוכנים להסתגל, לשנות את דעתם או אפילו לשתוק לנוכח דעת הקהל. כמה מחברי הקבוצה הזאת עשויים להתרגל לכידוד, וריבים מהם עשויים למצוא

מסיבה לדעותיהם על ידי בחירת האנשים ואמצעי התקשורת המאשרים את השקפותיהם. כדי לאשר חד-משמעית את השערה זו יש צורך במחקרים נוספים למשל, יש לבדוק את הפער בין התפלגויות ממשיות ומשוערות של הדעות. כמו כן צריך יהיה לדעת אם תסיסות הדעות שהוצגו בנומבי לעיתים קרובות יותר מכל האחרות תאמה את דעתו של המשיב עצמו או את הערכתו לגבי הדעה השלטת בסביבתו. ההשערה שלי היא, שבתהליך התגבשותה של דעת הקהל, ההתבוננות בשניונים בסביבה קודמת לשניונים בדעת הפרט. במחקרים שעשיתי נמצא שינוי בכוחות ההצבעה בזמן מערכת הבחירות של 1972, לטובת הדעה שהוצגה בנומבי ביתר תקיפות. התוצאה ניכרה במיוחד אצל נשים, שהן בדרך כלל בטוחות בעצמן פחות בסוגיות פוליטיות.

את המדידות הדמוגרפיות הגילות של התפלגות הדעות באוכלוסיה בנושא מסוים יש להשלים בעזרת שאלות נוספות על הערכת הדעות בסביבה — אילו דעות שולטות ואילו דעות עתידות להתחזק — וכן בעזרת שאלות על מעורבות המשיב ועל נכונותו להגן בנומבי על השקפה מסוימת.

בעזרת מידע זה אפשר יהיה לנתח את מידת בטחונם העצמי של תומכי דעות מסוימות — את הציפייה שלהם להיות חלק מהרוב הנוכחי או העתידי, וכן את נכונותם להגן על דעותיהם בנומבי. מתוצאות ניתוח כזה אפשר יהיה להסיק אם אכן יש לצפות לשינוי דעה, אילו דעות עתידות להתחזק או להיחלש, ומה מידת הלחץ המופעל על הפרט לסגל את עצמו לסביבה. ואם אפשר יהיה, למשל, להגיע לניבויים מעין אלה:

- רוב נוכחי הנתפס כמיעוט ייחלש בעת"ז, ואילו מיעוט נוכחי הנחשב לרוב יתחזק.
- רוב נוכחי ייחלש, אם מרבית חבריו אינם שותפים לציפייה שיעליחו להישאר רוב. אם, לעומת זאת, הרוב מאוחד בציפייה חובבת לעתיד, יעבור זמן רב עד שתשמע בו דעה מנוגדת.
- אם גדלה אי-הוודאות בדבר כוחה הקיים או כוחה הצפוי של דעה כלשהי, הדבר מאותת על היפוך בדעה הרווחת.
- אם שתי סיעות נבדלות בבירור זו מזו בכונותן לחשוף בנומבי את דעותיהן, רבים יותר סיכוייה של הסיעה המגלה נכונות רבה יותר להיות המיעוט השלטת בעת"ז.

מכל הדברים האלה אפשר להסיק בכוח העתיד של השקפותיו ולפיכך נכון להיחשף, העומד מול רוב המפקק בכוח העתיד של השקפותיו ולפיכך נכון להגן בנומבי על השקפות אלה, קרוב לוודאי שדעתו תהיה לדעה השלטת, שאין להתנגד לה בלא להסתכן בסנקציות: היא תהפוך מדעת מיעוט לדעת הקהל.

התפתחות מוסכמות ומנהגים חברתיים — כלומר לכל התחומים שבהם גישת הפרט והתנהגותו נשלטות על ידי הזיקה שבין אמונותיו לבין תוצאות התבוננותו בסביבה החברתית. לדעתי, פעילות נומליון זו היא תורה-היכר החשוב ביותר בתהליך התגבשותה של דעת הקהל. מחשיבות הפקידה של ההתבוננות בסביבה נובע, שהערכת דעת הקהל נוגעות תמיד למקום מסוים ולזמן מסוים.

טבלה 3
נכונות לשוחח והתעניינות פוליטית, 1972

אנשים בעלי התעניינות פוליטית נמוכה לכינון סוציאליסטי		אנשים בעלי התעניינות פוליטית גבוהה לכינון סוציאליסטי	
סכנה	קדמה	סכנה	קדמה
N=368	N=157	N=444	N=282
%	%	%	%
16	34	43	67
70	57	49	30
14	9	8	3
---	---	---	---
100	100	100	100

אם דומה שתומכי ההשקפות השמאלניות נכונים להיחשף יותר מהשמרנים, הרי זה מפני שציפיותיהם להתפתחויות בעתיד התמששו ביתר עקביות. טבלאות 4 ו-5, למשל, מראות את תוצאותיו של סקר בנושא "ההכרה ברפובליקה הדמוקרטית הגרמנית (דד"ר)". הסקר נערך בשנת 1971 - כשנתיים לפני חתימת ההסכם ששימש בסיס לחסיס בין שתי הגרמניות. בשנת 1971 היה פחות או יותר שוויון בין תומכי ההכרה בדד"ר לבין המתנגדים לה, ורק הבדל קטן בין שתי הקבוצות כאשר נשאלו אם הרוב לצדס. אך היה הבדל משמעותי בין ציפיות לגבי הלכי הרוח בעתיד. תומכי ההכרה, שגם סברו כי הם הרוב, חשו נבירור שהזמן פועל לטובתם.

כמי שאפשר לראות בטבלה 1, הנכונות לדון בנושאי בניושה שנוי במחלוקת משתנה על פי המין, הגיל, המקצוע, החכמה ומקום המגורים. גברים, צעירים ובני המעמד הבינוני והגבוה נוטים בדרך כלל יותר להביע דעתם בגלוי, ואותם ההבדלים תקפים לני הממצאים האחרים. לפיכך אבדוק את תוצאות הסקר כלי הפיצול לתת-קבוצות דמוגרפיות אלה.

טבלה 2 משווה שתי קבוצות אנשים, ששתיהן מצפות שתחול התפתחות מסוימת הן סבורים שהרפובליקה הפדרלית מתקדמת לקראת סוציאליזם. ההבדל בין שתי הקבוצות הוא, שהאחת מברכת על ההתפתחות הזאת ואילו השנייה רואה בה סכנה. התוצאות מראות את דרגות הנכונות השונות של שתי הקבוצות הללו להיחשף. ה"סיעה המפסידת" עדיין גדולה בהרבה כמספרה מן ה"סיעה המנצחת", אך נטיית הרוב לשמור על שתייתו היא חזקה למדי ויוצרת רושם של "ירוב דומים".

טבלה 2
נכונות לשוחח על הסוציאליזם, אוגוסט 1972

נכונות להיחשף בסיטואציה ציבורית סעד אלה הטאמניים בכינון סוציאליזם בגרמניה המערבית והזאים בהתפתחות כזאת:

מכנים לשוחח עם נושאים אחרים ברכבת על אפשרות כינון משטר סוציאליסטי	קדמה	סכנה
מכנים לשוחח עם נושאים אחרים ברכבת על אפשרות כינון משטר סוציאליסטי	הסיעה המנצחת (N=229)	הסיעה המפסידה (N=388)
	%	%
לא מוכנים לשוחח	41	61
על כך	6	11
סדרם החליטו	---	---
	100	100

עתה עלינו לבדוק אם הנכונות הגדולה יותר לשוחח בקרב הקבוצה הרואה את התקרבות הסוציאליזם כקדמה ומברכת על כך נובעת מהתעניינות פוליטית מובהקת יותר. התשובה לשאלה זו נמצאת בטבלה 3. הנטייה לדבר בקרב הסיעה המנצחת והנטייה לשתוק בקרב הסיעה המפסידה בולטות הן בקרב המתעניינים בפוליטיקה והן בקרב חסרי ההתעניינות בפוליטיקה.

מאמין שדעתו היא הדעה חשלת ותמיך להיות כזאת, או שחיה חולכת ומתפשטת (א) שכרע אינה שלטת. הנכונות נטנה יותר אם הוא מרגיש שדעתו מאבדת תמיכה ויחז הנכונות להביע דעה כלשהי בפומבי ולעמים קרובות משפיעה על ההערכה שמערך הרוי את התפלגות הדעות לטובת אותה דעה.

3. מכאן אפשר להסיק עוד, כי אם יש פער ברור בין הערכת ההתפלגות הנוכחית שיי הדעות לבין ההתפלגות למעשה, הרי זה מפני שהדעה שמזוימים בהערכתה זוכה לחשיבות פומבית רבה יותר.

4. יש מתאם חיובי בין הערכת המצב בהווה לבין ההערכה לעתיד: אם דעה מזויינות נחשבת לדעה הרווחת, סביר שתחשב גם בעתיד לדעה הרווחת (וליהפך), אך במידה שווה ככל שהמתאם בין ההערכות חלש יותר כן עוברת דעת הקהל תהליך של שינוי.

5. אם יש פער בין הערכת כוחה העכשווי של דעה מסוימת לבין הערכת כוחה העתידית, התחזית של העמדה בעתיד היא שתקבע באיזו מידה יהיה הפרט מוכן להיחשב. דבר זה נובע מן ההנחה שהגורם לדרגות הנכונות המשתנות הוא חששו של הפרט מפני בידוד ומפני התערערות בטחונו העצמי אם השקפתו לא תקבל אישור מדעת הרוב או מהלך הרווחת אם הוא משתכנע כי הלך הרווחת נוטה לטובתו, אין משמעות רבה לסכנת הבידוד.

לבדיקת ההשערות הללו השתמשתי בסקרים רב-נושאים שנערכו ב-Institut Demoskopie Allensbach, רובם בשנים 1971 ו-1972, והקיפו בין 1,000 ל-2,000 ראיונות

מקלים עם התכיריחב מייגאים של האוכלוסיה. בסקרים נכללו ארבעה סוגי שאלות:

(א) שאלות על דעת המשיב בנושא שנוי במחלוקת (אדם או ארגון, דפוס התנהגות, הצעה).

(ב) שאלות על התפיסה שתופס המשיב את דעת הרוב ("רוב האנשים ברפובליקה הפדרלית") בנושא מסוים.

(ג) שאלות על הלכי רוח בעתיד.

(ד) שאלות על נכונות המשיב להיחשב בסיטואציה פומבית. לשם כך ביקשתי מהמשיבים לצייר בדמיונם שיחה בין נוסעים בנסיעה ארוכה ברכבת ולומר אם וכיצד היו מצטרפים לשיחה כזאת בנושא שנוי במחלוקת.

עד כה הוצגו 12 נושאים שניים במחלוקת פחות או יותר:

■ חוק ההפלות (אפריל 1972)

■ 0.8 מ"ג אלכוהול בדם לנהגים (אפריל 1972)

■ עונש מוות (יוני 1972)

■ היים משותפים מחוץ לנישואין (ספטמבר 1972)

■ עונשי גוף לילדים (נובמבר 1972)

■ פועלים זרים ברפובליקה הפדרלית (מאי 1972)

■ "החברה ההישגית" (אוגוסט 1972)

■ הסכמי מוסקבה-ירשה (מאי 1972)

■ הכרה ברפובליקה הדמוקרטית הגרמנית (דד"ר) (ינואר 1971)

■ איסור על קיומה של המפלגה הקומוניסטית (ספטמבר 1972)

■ השפעה פוליטית רבה יותר לפרץ יוזף שטראוס (אוקטובר/נובמבר 1972)

■ הרצון בהמשך כהונתו של וילי בנדט כקנצלר (אוקטובר 1972)

צילוח 1
נכונות לשוחח בקרב סבוצות שונות באוכלוסיה

N	לא מנובשת		לא נוכנות		א"נכונות		נכונות לשוחח	
	%	%	%	%	%	%	%	
9966	100-13	51	36	אכלוסיה, גיל 16 ותעלה	36			
4631	100-10	45	45	גברים	45			
5335	100-15	56	29	נשים	29			
2584	100-11	47	42	סבוצות גיל				
2830	100-11	50	39	גיל 29-16	42			
2268	100-13	52	35	גיל 44-30	39			
2264	100-17	56	27	גיל 59-45	35			
621	100-18	63	19	גיל 60 ותעלה	27			
2289	100-18	54	28	עיסוק				
2430	100-12	51	37	אזכרים	19			
2628	100-10	49	41	עובדים לא מקצועיים	28			
1051	100-09	44	47	עובדים מקצועיים	37			
927	100-11	49	40	פצ"רים, פק"די מדינה זוטרים	41			
1448	100-18	56	26	אזכרים	47			
1875	100-15	53	32	אזכרים	40			
2789	100-13	52	35	אזכרים	40			
2979	100-10	48	42	אזכרים	40			
866	100-09	43	48	אזכרים	40			
1836	100-16	52	32	הכנסה חודשית נמו				
3164	100-11	52	37	של המפרנס הראשי בבית				
1797	100-13	51	36	פחות מ-800 מרקס גרמניים				
3160	100-13	49	38	800 - פחות מ-1000 מ"ג				
				1000 - פחות מ-1250 מ"ג				
				1250 - פחות מ-2000 מ"ג				
				2000 מ"ג ויותר				
				כפרי/עירוני				
				כפריים				
				ערים קטנות				
				ערים בינוניות				
				ערים גדולות, כרכים				

* דמשיבני נשאלו על שיה עמ נוסעים אחרים במהלך הנסיעה ברכבת בנושאים האלה: כינון משטר סוציאליסטי, איסור על קיומה של המפלגה הקומוניסטית הגרמנית, התאגד בנדט, מתגדים משותפים של זוגות לא נשואים.

ספירלת השתיקה: תיאוריה של דעת הקהל אליזבת נוהלר-נירמן

התייחסותי לאמירות הקלאסיות על המושג דעת הקהל כדי למצוא תימוכין אמפיריים לתהליך ההתגבשות של דעת הקהל באמצעות התבוננותם של פרטים בסביבתם החברתיות מכל האמירות הרלוונטיות של טוקוויל⁸, Tönnies⁹, ברייס⁹ (Bryce) ואלפורט¹ (Allport), אוכל לצטט כאן רק את היוזמה שמביא אלפורט לתהליך ההתגבשות של דעת הקהל: הלחץ השפיע על בעלי הבנים בשכונה לגרוף את השלג מן המדרכות שמול בתיהם דוגמה זו מראה כי לצד שאלות פוליטיות, מסכמות חברתיות, מנהגים ונורמות נמנים עם ה"סיטואציות" ו"הצעות המשמשות" שבאמצעותן מכטא מספר רב של בני אדם הסכמה או אי-הסכמה בחייהם הציבוריים.

אם דעת הקהל צומחת מפעילות-גומלין של פרטים עם סביבותיהם החברתיות, עלינו לראות בפעולה את התהליכים שאש² (Asch) ומילגרם⁶ (Milgram) אישרו את קיומם בניסויים. לפרט חשוב שלא לבודד את עצמו מהחברה יותר מאשר להיות בעל שיפוט עצמאי. דומה שזה תנאי לחיים בחברה האנושית, שאם לא כן, לא הייתה מושגת אינטגרציה מספקת.

הבה נניח לצרכינו כי פחד זה של האדם מפני בידוד (לא רק הפחד מפני ניתוק אלא גם הספק ביכולת השיפוט שלו) הוא חלק בלתי נפרד מכל תהליכי דעת הקהל. זו נקודת התורפה של הפרט, שכן קבוצות חברתיות יכולות להענישו על אי-הליכה בתלם. המושגים דעת קהל, סנקציה ועונש קשורים זה לזה בקשר הדוק. אבל כיצד יודע אדם מתי הוא מבודד את עצמו? הפרט מנסה לגלות זאת באמצעות "כלי מעין-סטטיסטיים" על ידי התבוננות בסביבתו החברתית, על ידי הערכת התפלגות הדעות בעד וגד רעיונותיו, אך מעל הכל על ידי הערכת הכוח (המחויבות), הנחיצות וסיכויי ההצלחה של הצעות והשקפות מסוימות.

דבר זה חשוב במיוחד בסיבות משתנות, שבהן הפרט עד למאבק בין עמדות מנגודות ועליו להכריע ביניהן. הוא עשוי למצוא את עצמו כאחד משני צדדים. ייתכן שיגלה כי הוא מסכים עם ההשקפה השלטת (או המנצחת), מה שיעודד את בטחונו העצמי ויאפשר לו לבטא בשיחה, בלא חשש ובלא סכנת בידוד, התנגדות לאלה הזוגלים בהשקפות אחרות. והוא עלול לגלות שהקרקע נשמטת מתחת להשקפותיו, וככל שיתחורר לו שאמנם כך הדבר, כן יתרופף בטחונו העצמי והוא ייטה פחות לבטא את דעתו. אינו מדברים כאן על אותה חמישית מן החקרים שנשארו איתנים בדעתם בניסוי של אש, אלא על ארבע החמישיות הנותרות.

דפוסי התנהגות שונים אלה בחברה פסיכיים על התמונה המעין-סטטיסטית של מלגות הדעות שקולט הפרט מסביבתו החברתית. דעה אחת הוא שומע לעתים קרובות יותר וביניהם בוטחת יותר ויותר, ואילו האחרת נשמעת פחות ופחות. ככל שהפרטים לטיים את המגמות הללו ומסגלים אליהן את השקפותיהם, כן דומה שסיעה אחת יתגלגלת והשנייה דולעת. וכך, נטייתו של אחד להשמיע את קולו ונטייתו של אחר לשנותן יתחת תהליך ספירלי המבסס במידה גוברת והולכת את מעמד הבכורה של דעה אחת.

פרט המבטא את הדעה ההפוכה או נוקט פעולה ציבורית על מיה מבאי על עצמו את כנות הבידוד. במלים אחרות, אפשר לתאר את דעת הקהל כדעה השלטת המכריחה את המדה וההתנהגות להסתגל אליה באמצעות איום על הפרט המתנגד לה בבידוד ועל אוליטיקאי באובדן תמיכה רחבה. התפקיד הפעיל של פתיחת תהליך ההתגבשות של דעת הקהל שמור אפוא למי שאינו מניח לעצמו לחשוש מפני בידוד.

אפילו בין הסופרים הקלאסיים שכתבו על דעת הקהל או מוצאים התייחסויות עבודה שדעת הקהל היא עניין של דיבור ושל שתיקה. Tönnies⁹ כותב: "דעת הקהל יוצרת תמיד לסמכות. היא תובעת הסכמה, או לפחות כופה שתיקה או הימנעות מחתנות". וברייס⁹ (עמוד 347) מדבר על רוב השומר על שתיקה בשל הרגשת תבוסה: "כפטילים של הרוב אין כפיה משפטית או מוסרית. קיים רק אובדן של כוח ההתנגדות, שבאמצעות של תחושת האחריות האישית ושל החובה להילחם על דעותיו". תהליך עיצוב דעת הקהל המסתמך על "ספירלת השתיקה" מתואר אצל טוקוויל בספרו המשטר שהיה והמהפכה. הוא מספר כיצד הבוז לדת הלך והתפשט בלחץ בצרפת של המאה השמונה-עשרה. אחת הסיבות המוחותיות לכך, לדבריו, הייתה "השתתקות" בנסיייה הצרפתית: "בני-אדם ששמרו על האמונה הישנה חששו שמו יישארו נאמניה מחידיים, והואיל ונתייראו מפני הבדירות יותר משנתייראו מפני הטעות הלכו ונצטרפו אל החמונים, אם גם מחשבתם לא הייתה מחשבתו, וכן רגש שלא היה אלא קניינו של מקצת מן העם, דומה שהוא מקיף את כל דעת הכלל; וכך נראה היה אפילו בעיניהם של הללו שצרו לו צורה כוזבת כזאת, כדבר שאין לעמוד בפניו" (תרגום: עדה צמח, מוסד ביאליק, ירושלים, תשי"א, עמוד 164).

בטרם העמדתי במבחן את מודל פעילות הגומלין הזה של עיצוב דעת הקהל, העליתי חמש השערות:
1. הפרטים מעצבים להם תמונה של התפלגות הדעות ושל הלכי הרוח בסביבתם החברתית. הם רואים אילו השקפות מתחזקות ואילו מאבדות מכוחן. זהו תנאי מוקדם לקיום או להתפתחות של דעת קהל כפעילות הגומלין בין דעות הפרט לבין הדעה המיוחסת לסביבה. היוצמה שבה מתבונן הפרט בסביבה משתנה לא רק על פי מידת ההתעניינות בסוגיה מסוימת, אלא גם על פי המידה שבה מעריך הפרט שייאלץ להיחשף בפומבי בסוגיה מסוימת.
2. נכונות הפרט לחשוף את דעותיו בפומבי משתנה בהתאם להערכה שהוא מעריך את